

PETSAMON RANTA-ASEMAKAAVAN LUONTOSelvitys

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy

Sisällys

1. JOHDANTO	3
2. MENETELMÄT	3
2.1 KASVILLISUUS- JA LUONTOTYYPPIKARTOITUS.....	3
2.2 LIITO-ORAVA- JA VIITASAMMAKKOKARTOITUS.....	4
2.3 LINNUSTOKARTOITUS	4
2.4 LEPAKKOINVENTOINTI	4
3. TULOKSET	4
3.1 YLEISTÄ.....	4
3.2 ARVOKKAAT LUONTOTYYPPIKOhteet	5
3.3 LUONTOTYYPPIKUVIOT	7
3.4 LINNUSTO	11
3.5 LEPAKOT.....	12
3.6 LIITO-ORAVA.....	12
3.7 MUU LAJISTO.....	12
4. YHTEENVETO	12
5. KIRJALLISUUS	12
Liite 1. Luontotyyppikuviot	
Liite 2. Arvokkaat luontotyyppikohteet	
Liite 3. Lepakot	
Liite 4. Linnut	

Kannen kuva: Kallioista merenrantaa Virtkartaa vastapäätä.

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
 Hanhenkaari 10 as 16
 21420 Lieto
 Puh. 045-6793602

1. JOHDANTO

Nosto Consulting Oy laatii ranta-asemakaavaa Uudenkaupungin Kukaisissa sijaitsevalle Petsamon alueelle. Kaava-alue kattaa osan kiinteistöstä 895-483-1-31 sekä kiinteistön 895-483-1-71. Yhtiö tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä luontoselvityksen kyseiseltä alueelta. Selvitystä käytetään eräänä kaavatyön tausta-aineistona. Selvityksen laati FM (biologi) Turkka Korvenpää, ja sen maastotyöt suoritettiin toukokuussa 2018. Työn tarkoituksena oli selvittää alueen luontoarvoja, ja arvioida niiden vaikutusta maankäyttöön.

2. MENETELMÄT

Ennen maastotöiden aloittamista tarkasteltiin maastokarttoja ja ilmakuvia. Lisäksi tarkastettiin Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämään uhanalaisten lajien esiintymärekisteriin (Hertta) mahdollisesti tallennetut havainnot sekä selvitettiin Tiira - lintuhavaintopalveluun alueelta ilmoitettuja lintuhavaintoja. Konsultin käytössä oli myös professori Sakari Hinnerin alueelta laatima, kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin, keskittyvä raportti.

Maastotyössä alue käytiin huolellisesti läpi käytännössä useaan kertaan, sillä eri maastotyövaiheet suoritettiin osittain eri aikaan. Maastossa tehdyt havainnot merkittiin työkartoille paikantaen ne GPS-laitteella sekä kirjoitettiin muistiinpanot. Maastossa otettiin myös digitaalisia valokuvia. Alla on kuvattu tarkemmin eri työvaiheiden työmenetelmät ja esitetty eri työvaiheiden ajoittuminen.

2.1 KASVILLISUUS- JA LUONTOTYYPPIKARTOITUS

Alue jaettiin kasvillisuudeltaan ja luontotyyppiltään yhtenäisiin luontotyyppikuvioihin. Samalla arvioitiin, kuuluuko luontotyyppikuvio johonkin alla luetelluista kategorioista:

- luonnonsuojelulain 29 §:n mukainen suojeltu luontotyyppi
- vesilain 2. luvun 11 §:n mukainen pienvesikohde
- metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö
- Suomessa uhanalainen luontotyyppi
- luonnon monimuotoisuuden säilymisen kannalta muutoin arvokas kohde

Tämän jälkeen kustakin kuviosta laadittiin yleiskuvaus. Yleiskuvaus sisältää tyypillisesti kuvauksen alueen mahdollisesta puustosta ja sen luonnontilaisuudesta sekä runsaimmista putkilokasvilajeista. Mikäli kuviolla kasvaa harvinaisia tai muuten huomionarvoisia kasvilajeja, mainitaan nämä myös yleiskuvauksessa. Uhanalaisista ja silmälläpidettävistä lajeista tai muuten erityisen merkittävistä havainnoista otettiin muistiin tarkat koordinaatit. Lopuksi arvioitiin kuviolle annettavia maankäyttösuosituksia. Varsinainen kasvillisuus- ja luontotyyppikartoitus suoritettiin 11.8., mutta kasvillisuutta ja luontotyypejä havainnoitiin myös muun maastotyön yhteydessä.

2.2 LIITO-ORAVA- JA VIITASAMMAKKOKARTOITUS

Koko alue käytiin huolellisesti läpi 22.5. etsien merkkejä liito-oravan esiintymisestä. Näistä merkeistä tavallisimpia ovat suurten haapojen tai kuusten tyviltä tyypillisesti löytyvät papanat sekä virtsaamisjäljet puiden rungoilla. Lisäksi arvioitiin metsien soveltuvuutta liito-oravan elinympäristöksi ja ruokailualueeksi. Viitasammakon esiintymistä kartoitettiin 2.-3.5. välisenä yönä kävellen alueen rannat läpi. Viitasammakkojen kutu oli tuolloin muualla lähialueella tehtyjen havaintojen perusteella käynnissä, ja sääolot olivat kartoitukselle suotuisat (heikkotuulinen, poutainen ja melko lämmin sää).

2.3 LINNUSTOKARTOITUS

Linnusto kartoitettiin kolmena aamua klo 6-10 välisenä aikana. Kartoituspäivät olivat 22.5., 29.5. ja 1.6. Sää oli kaikkina kartoituspäivinä poutainen, lämmin ja tyyni tai heikkotuulinen eli olosuhteet olivat hyvät. Maastotyömenetelmänä käytettiin kartoituslaskentaa. Yleisten lajien reviierejä ei merkitty kartoille, vaan näistä lajeista kirjattiin muistiin ainoastaan esiintyminen alueella. Sen sijaan kaikki uhanalaisista, silmälläpidettävistä, harvinaisista tai EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeista tehdyt havainnot merkittiin kartalle. Lisäksi linnustoa havainnoitiin muun maastotyön yhteydessä.

Selvitysalueen maankäyttö vaikuttaa sen viereisen merialueen linnustoon. Tämän vuoksi suoritettiin myös vesilinnuston kiertolaskenta 22.5. rantoja pitkin kävellen. Erityisesti kiinnitettiin huomiota Ukonpuhdin vesi- ja rantalinnustoon. Kiertolaskennan tuloksia täydennettiin 1.6. suoritettun linnustolaskennan yhteydessä.

2.4 LEPAKKOINVENTOINTI

Lepakkoinventointi koostui kahdesta osasta. Muun maastotyön ohessa etsittiin lepakoille sopivia talvehtimispaikkoja ja päiväpiiloja. Näitä ovat mm. kalliojyrkänteiden onkalot ja raot, vanhat maakellarit sekä puiden kolot. Lepakkoja havainnoitiin kolmena yönä detektorin avulla (Pettersson D240X). Kartoitusyöt olivat 27.-28.6., 4.-5.7. ja 10.-11.8. Sää oli kaikkina öinä poutainen, tyyni tai heikkotuulinen ja melko tai hyvin lämmin eli olosuhteet olivat havainnoinnille suotuisat. Kaikki lepakoista saadut havainnot merkittiin maastossa kartalle, jonka jälkeen tehtiin tulkinta alueen merkityksestä lepakoille.

3. TULOKSET

3.1 YLEISTÄ

Selvitysalue on enimmäkseen metsäinen. Metsät ovat pääosin jokseenkin tehokkaasti hoidettuja havupuuvaltaisia kankaita. Puusto ulottuu käytännössä kaikkialla hyvin lähelle rantaviivaa, eikä merkittävän laajuisia rantaniittyjä ole. Rantatyypit vaihtelee

laakeista kallioista kivikkorantoihin. Virtakartan länsiranta on kuitenkin kokonaan hyvin eksponoitua kalliota. Hieman laajempia ruovikoita tavataan ainoastaan Kärmeniemen itä- ja länsipuolella sekä Kalaloukkaanperän rannoilla. Kalaloukkaanperä on melko luonnontilaisena säilynyt fladan ja kluuvin välivaihe, joka on enää kapean ja hyvin matalan salmen kautta yhteydessä mereen. Selvitysalueeseen sisältyy joitakin kesämökkkitontteja, joiden rakennukset sulautuvat hyvin ympäristöön.

3.2 ARVOKKAAT LUONTOTYYPPIKOhteet

Selvitysalueelta löytyi kolme metsälain tarkoittamaa erityisen tärkeää elinympäristöä (yksi vähäpuustoinen suo ja kaksi tervaleppäluhtaa) ja yksi vesilain mukaan suojeltava luontotyyppi (kluuvijärvi).

3.2.1 Katarin suolaikku

Katarin pohjoisreunalla sijaitsee pienen, merestä kuroutuneen, lammen umpeenkasvun tuloksena kehittynyt pieni pullosaravaltainen saraneva, jonka keskustassa on vielä avovettä aivan kuivimpia kausia lukuun ottamatta (Kuva 1). Suon keskellä kasvaa vielä niukasti järviruokoa (*Phragmites australis*), sinikaislaa (*Schoenoplectus tabernaemontani*), ulpukkaa (*Nuphar lutea*) ja uistinvitaa (*Potamogeton natans*). Pääosin kasvillisuus on kuitenkin paikoin ruohoista saranevaa lajistossaan mm. isokarpalo (*Vaccinium oxycoccos*), luhtavilla (*Eriophorum angustifolium*), luhtarölli (*Agrostis canina*), suoputki (*Peucedanum palustre*), rantayrtti (*Lycopus europaeus*), kurjenjalka (*Comarum palustre*) ja jokapaikansara (*Carex nigra*).

Maankäyttösuositus: Suo ja sen välitön lähiympäristö tulee jättää rakentamatta.

Kuva 1. Katarin suolaikku

3.2.2 Kalaloukkaanperän pohjoisrannan tervaleppäluhta

Kalaloukkaanperän pohjukassa sijaitsee melko pienialainen tervaleppäluhta, johon merivesi varmaankin nousee merivedenpinnan ollessa erityisen korkealla (Kuva 2). Puusto on melko nuorta ja lahopuuta esiintyy vain niukasti. Kenttä- ja pohjakerros puuttuvat paikoitellen kokonaan. Kuviolla kasvaa runsaasti ojasorsimoa (*Glyceria fluitans*), jonka lisäksi kasvistoon kuuluvat esim. jokapaikansara, rantayrtti, metsäalvejuuri (*Dryopteris carthusiana*), rantamatara (*Galium palustre*) ja kurjenjalka.

Maankäyttösuositus: Tervaleppäluhta ei ole erityisen edustava mutta täyttää kuitenkin metsälain tarkoittaman erityisen tärkeän elinympäristön määritelmän. Luhta ja sen välitön lähiympäristö tulee jättää rakentamatta eikä luhtaa pidä esimerkiksi ojittaa.

Kuva 2. Kalaloukkaanperän pohjoispuolen tervaleppäluhtaa

3.2.3 Kalaloukkaanperä

Kalaloukkaanperä on lähes merestä irti kuroutunut fladan ja kluuvin välivaihe (Kuva 3). Mereen on yhä jäljellä kapea ja hyvin matala, tiheän ruovikon peittämä, vesiväylä. Vesi on varsin matalaa. Kalaloukkaanperän pohjukassa ja paikoin muuallakin sen rannoilla kasvaa ruovikkoa, mutta monin paikoin kasvillisuus on matalakasvuista rantaniittyä, jolla kasvavat runsaina suolasänkiö (*Odontites littoralis*), meriratamo (*Plantago maritima*) ja rönsyrölli (*Agrostis stolonifera*). Niittyjen muuhun kasvistoon kuuluvat esim. ketohanhikki (*Potentilla anserina*), merisuolake (*Triglochin maritima*), isorantasappi (*Centaurium littorale*) ja syysmaitiainen (*Leontodon autumnalis*). Kohteella kasvavat lisäksi mm. sinikaisla ja ruokonata (*Festuca arundinacea*).

Maankäyttösuositus: Kalaloukkaanperä rantoineen on säilynyt varsin luonnontilaisena ja kyseessä on melko edustava ja tyypillinen fladan ja kluuvin välivaihe, joka on vesilain suojelema luontotyyppi. Kalaloukkaanperän rannat tulee säilyttää rakentamattomina eikä sieltä mereen johtavaa vesiväylää tule ruopata.

Kuva 3. Kalaloukkaanperä

3.2.4 Kalaloukkaanperän itäpuolen tervaleppäluhta

Kalaloukkaanperän itäpuolella sijaitsee luhtainen, puustoltaan varttunut, tervalepikko, jossa kasvaa paikoin myös kuusialikasvosta (Kuva 4). Puusto on melko luonnontilaista ja maapuutakin on jo ehtinyt kertyä hieman. Kuvion edustavuutta heikentää sen länsireunalle kaivettu viemäri- tai jokin muu linja. Kohteen putkilokasvistoon lukeutuvat mm. rantayrtti, nurmilauha (*Deschampsia cespitosa*), metsäkorte (*Equisetum sylvaticum*), suo-orvokki (*Viola palustris*), hiirenporras (*Athyrium filix-femina*), suoputki, ranta-alpi (*Lysimachia vulgaris*), kurjenjalka ja luhtavuohennokka (*Scutellaria galericulata*).

Maankäyttösuositus: Kalaloukkaanperän itäpuolen tervaleppäluhta ei ole erityisen edustava ja sen luonnontila ei ole täysin säilynyt, mutta kohde täyttää kuitenkin metsälain tarkoittaman erityisen tärkeän elinympäristön määritelmän. Kyseessä ei ole luonnonsuojelulaissa tarkoitettu tervaleppäkorpi, sillä maasto ei ole riittävän märkää eikä kasvillisuus vastaa kyseisen luontotyypin määritelmää. Kohde lähiympäristöineen tulee jättää rakentamatta eikä sitä tule ojittaa.

3.3 LUONTOTYYPPIKUVIOT

1. Varttunut, harvennettu, kuivahkon - tuoreen kankaan männikkö. Mäntyjen seassa kasvaa hiukan kuusta ja koivua ja pensaskerroksessa jonkin verran katajaa. Kenttäkerroksessa tavataan runsaasti metsälauhaa (*Deschampsia flexuosa*), mustikkaa (*Vaccinium myrtillus*) ja puolukkaa (*V. vitis-idaea*), joiden ohella kasvistoon kuuluvat esim. metsätähti (*Trientalis europaea*), oravanmarja (*Maianthemum bifolium*), kanerva (*Calluna vulgaris*), kevätpiippo (*Luzula pilosa*), variksenmarja (*Empetrum nigrum*), suopursu (*Ledum palustre*) ja juolukka (*Vaccinium uliginosum*). Maassa makaa hieman hakkuutähteitä.

2. Melko edustava karu kalliomännikkö, joka ei ole kulunut (Kuva 5). Puusto on suhteellisen vanhaa ja melko luonnontilaista. Siellä täällä seisoo pieniä keloja, joita on myös kaatunut maahan. Kasvistossa esiintyvät mm. puolukka, kanerva, metsälauha, mustikka ja variksenmarja sekä pienissä rämeisissä painanteissa viihtyvät suopursu ja juolukka. Lajistoon kuuluvat myös esim. kangasrahkasammal (*Sphagnum capillifolium*), kivitynsisammal (*Dicranum scoparium*), isohirvenjäkälä (*Cetraria islandica*) ja palleroporonjäkälä (*Cladonia stellaris*). Vaikka puusto onkin edustavaa, esiintyy vastaavia, karuutensa vuoksi metsänhoidon ulkopuolelle jätettyjä, kalliomänniköitä seudulla yleisesti.

Kuva 4. Kalaloukkaanperän itäpuolen tervaleppäluhta

Kuva 5. Luontotyyppikuvion 2 karua kalliomännikköä.

3. Tuoreen kankaan nuori mänty-kuusimetsä, jossa kasvaa myös vähän koivua ja pensaskerroksessa katajaa. Merenrannalla tavataan tervaleppää ja tyrniä.

- Kuvioon sisältyy myös pieniä kallioita. Kasvistoon lukeutuvat mm. mustikka, puolukka, kanerva, variksenmarja, sananjalka (*Pteridium aquilinum*), metsätähti, metsälauha, oravanmarja ja vanamo.
4. Karu kalliomännikkö, jonka harva puusto on vanhaa. Lahopuuta ei kuitenkaan ole. Kasvistossa esiintyvät mm. kanerva, variksenmarja, juolukka, suopursu, puolukka, mustikka ja tupasvilla (*Eriophorum vaginatum*) sekä palleroporonjäkälä ja kangasrahkasammal.
 5. Turvekankaaksi kuivunut, ojitettu, ohutturpeinen, karu suo, jolla kasvaa tiheää nuorta mäntypuustoa. Paikoin on myös paljon koivua. Kasvistossa esiintyvät mm. metsäkorte ja korpikarhunsammal (*Polytrichum commune*). Kuvion länsireunalla on heinittynyt tieura.
 6. Katso kohde 3.2.1 Katararin suolaikku.
 7. Kausikostea alue, jolle merivesi nousee varmasti yhä ajoittain. Melko heterogeeninen kuvio koostuu matalista kalliopaljastumista, joiden kupeilla kasvaa nuorta männikköä sekä puuttomista kosteikkokasvillisuuden vallitsemista aukioista. Kosteikkokasvistoon kuuluvat mm. luhtarölli, kurjenjalka, rantayrtti, jokapaikansara, harmaasara (*Carex canescens*), luhtavilla, sinikaisla ja ranta-alpi.
 8. Tiheä ruovikko, jonka reunoilla on pienialaisia matalakasvuisia rantaniitty laikkuja kasvistossaan mm. hina (*Danthonia decumbens*), suolasänkiö, syysmaitiainen, ruoholaukka (*Allium schoenoprasum*), meriratamo, hernesara (*Carex viridula*), isorantasappi, ketohanhikki, hentosuolake (*Triglochin palustre*), merisuolake ja ruokonata.
 9. Kalliolaikkuinen korkeakasvuinen rantaniitty, jota halkoo Virtkartaa muusta selvitysalueesta erottava kapea ja matala salmi. Kasvistoon kuuluvat esim. järviruoko, kannusruoho (*Linaria vulgaris*) ja pietaryrtti (*Tanacetum vulgare*). Virtakartan eteläkärjessä levittäytyy tiheä tyrnipensaikko.
 10. Karu merenrantakallio Virtkartan länsirannalla. Kallion korkeimmissa osissa kasvaa yksittäisiä kituliaita mäntyjä sekä tuulenpieksämää maanmyötäistä katajaa. Kallion kasvistoon kuuluvat esim. syysmaitiainen, rantakukka (*Lythrum salicaria*), meriratamo, rantatädyke (*Veronica longifolia*), merivalvatti (*Sonchus arvensis* var. *maritimus*), ahopellava (*Linum catharticum*), rannikki (*Glaux maritima*) ja keltamaksaruoho (*Sedum acre*). Korkeimmilla kohdilla kasvaa mm. variksenmarjaa. Kallio näkyy kauas merelle.
 11. Kuivahkon kankaan männikkö, jossa kasvaa myös hiukan kuusta. Osa männyistä on kilpikaarnaisia. Pensaskerroksessa tavataan melko runsaasti katajaa. Kenttäkerroksessa esiintyy runsaasti metsälauhaa, puolukkaa, metsätähteä ja mustikkaa, joiden lisäksi kasvistoon kuuluu mm. oravanmarja. Virtkartan itärannalla on kapea kivikkoranta, jolla kasvaa tervaleppiä sekä mm. ruokonataa, ketohanhikkia, meriratamoa, tyrniä ja suolavihvilää.
 12. Melko tiheää, hitaasti kasvanutta ja suhteellisen luonnontilaista mäntypuustoa kasvava kallio. Putkilokasveista tavataan mm. metsälauhaa, kanervaa, puolukkaa, variksenmarjaa ja juolukkaa.
 13. Matalia merenrantakallioita, joiden välissä on pieniä matalakasvuisia rantaniitty laikkuja sekä kivikkorantakaistaleita. Kuvion kasvistoon lukeutuvat mm. merisaunio (*Tripleurospermum maritimum*), meriasteri (*Aster tripolium*), meriratamo, merisuolake, syysmaitiainen, rannikki, suolasänkiö ja meriluikka (*Eleocharis uniglumis*).
 14. Kivinen matalakasvuinen merenrantaniittykaistale, jolla kasvaa runsaasti suolasänkiötä ja meriratamoa sekä mm. ketohanhikkia, suolavihvilää ja rannikkia.

Rantaniityn takana levittäytyy nuori tervalepikko sekä tyrnipensaikko. Kuvioon kuuluu myös laakeita rantakallioita. Putkilokasvistoon lukeutuvat yllä mainittujen lajien lisäksi esim. sinikaisla, meriasteri, syysmaitiainen, merisaunio, merisuolake, isorantasappi ja ruokonata.

15. Hyvin luonnontilaisena säilynyt, mereinen, karu kalliomännikkö, jossa on paljon rämeisiä painanteita. Kuviolla kasvaa runsaasti kanervaa, variksenmarjaa ja puolukkaa sekä mm. mustikkaa, juolukkaa ja jokapaikansaraa.
16. Katso kohde 3.2.2 Kalaloukkaanperän pohjoisrannan tervaleppäluhta.
17. Katso kohde 3.2.3 Kalaloukkaanperä.
18. Melko varttunut tuoreen kankaan männikkö, jonka alemmas latvuserroksessa kasvaa paikoin runsaasti kuusta. Pensaskerroksessa esiintyy lähinnä koivuntaimia, ja kenttäkerroksessa runsaan mustikan ohella mm. puolukkaa, oravanmarjaa ja metsätähteä.
19. Katso kohde 3.2.4 Kalaloukkaanperän itäpuolen tervaleppäluhta.
20. Melko varttunut tuoreen kankaan männikkö, jossa kasvaa jonkin verran kuusta ja katajaa sekä hieman koivua. Kenttäkerroksessa tavataan runsaasti mustikkaa ja metsälauhaa, joiden lisäksi kasvistoon kuuluvat esim. puolukka, metsätähti, oravanmarja ja vanamo. Kärmeniemellä on kapeita kivikkorantoja ja pieniä laakeita rantakallioita. Rannan kasvistoon kuuluvat esim. tyrni, ruokonata, suolavihvilä, rannikki, suolasänkiö ja meriratamo. Kärmeniemestä itään rantavedessä kasvaa ruovikkoa (Kuva 6).

Kuva 6. Pajanokan ja Kärmeniemien välissä kasvaa ruovikkoa.

21. Tiheää ja korkeaa ruovikkoa sekä voimakkaasti ruovikoitunutta rantaniittyä. Ruokojen alla kasvaa mm. rannikkia, luhtakastikkaa (*Calamagrostis stricta*), syysmaitiaista, isorantasappea, ruokonataa ja ketohanhikkia. Lahden pohjukkaan laskevan ojan varrelle on noussut nuorta tervaleppää ja mäntyä.
22. Pienialainen, tiheä, nuori tervalepikko, jossa kasvaa mm. tesmaa (*Milium effusum*), käenkaalia (*Oxalis acetosella*), koiranvehnää (*Elymus caninus*), puna-ailakkia (*Silene dioica*), luhtavuohennokkaa, ruokohelpeä (*Phalaris arundinacea*), punakoisoa (*Solanum dulcamara*) ja nokkosta (*Urtica dioica*).

23. Pääosin harvennettu, varttunut, tuoreen kankaan mänty-kuusimetsä, jossa kasvaa melko paljon koivunvesoja. Kuviolla kasvaa runsaasti mustikkaa, oravanmarjaa ja metsälauhaa, joiden lisäksi kasvistoon kuuluvat mm. metsäalvejuuri, metsätähti, kevätpiippo ja vanamo.
24. Tiheä, melko nuori, tuoreen kankaan kuusikko, jossa kasvaa esim. oravanmarjaa ja metsälauhaa.
25. Vanhoja maa-aineksenottokuoppia, jotka ovat jo pitkälti puustoittuneet. Paikoitellen kuoppiin on kehittynyt luhtaa, jonka kasvistoon kuuluvat mm. järviruoko, kurjenjalka, rantamatar, katkeratatar (*Persicaria hydropiper*), jokapaikansara, jousivihvilä (*Juncus filiformis*) ja järvikorte (*Equisetum fluviatile*).

3.4 LINNUSTO

Selvitysalueen ja sen lähiympäristön linnusto koostuu pääasiassa yleisistä metsä-, ruovikko- ja vesilinnuista. Kaikkiaan havaittiin 23 lintulajia, jotka todennäköisesti pesivät alueella tai sen lähistön maa-alueilla. Nämä lajit ovat harmaasieppo, hernekerttu, hippiäinen, kirjosiieppo, kuusitiainen, laulurastas, metsäkirvinen, mustapääkerttu, mustarastas, pajulintu, peippo, pensaskerttu, punakylkirastas, punarinta, punavarpunen, puukiipijä, rautiainen, sepelkyhky, sinitiainen, talitiainen, varis, viherpeippo, ja vihervarpunen. Lisäksi Kalaloukkaanperällä tavattiin kurkia, jotka eivät kuitenkaan ilmeisesti pesineet selvitysalueella tai sen välittömässä läheisyydessä.

Silmälläpidettävällä punavarpusella oli reviiri selvitysalueen välittömässä läheisyydessä Katarin ja Kärmeniemen välisellä niemellä. Tämä ei aiheuta tarvetta maankäyttösuosituksille. Vaarantunut viherpeippo puolestaan havaittiin 22.5. selvitysalueen länsiosassa. Laji pesii tavallisesti esim. puistoissa ja puutarhoissa, mutta se ei ole metsälintu. Siten kyseessä saattoi olla alueella ohimennen pysähtynyt yksilö.

Ukonpuhdin ja muun selvitysalueen läheisen merialueen vakinaiseen linnustoon kuuluvat tämän selvityksen maastotöiden perusteella ainakin haahka, isokoskelo, harmaalokki, kalalokki, kalatiira, kanadanhanhi, kyhmyjoutsen, lapintiira, meriharakka, merilokki, naurulokki, pajusirkku, pikkulokki, punajalkaviklo, rantasipi, ruokokerttunen, rytikerttunen, silkkiuikku, sinisorsa, tavi, telkkä, tukkakoskelo ja tukkasotka. Näistä tukkasotka ja tukkakoskelo on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi, haahka, isokoskelo, naurulokki, punajalkaviklo ja pajusirkku vaarantuneiksi ja merilokki sekä silkkiuikku silmälläpidettäviksi lajeiksi.

Pajusirkulla oli reviiri Kärmeniemen länsipuolisen lahden ruovikossa. Ruovikot eivät ole Suomessa vähenemässä, ja pajusirkku on maassamme yhä yleinen, joten sen esiintymisestä ei aiheudu tarvetta esittää maankäyttösuosituksia. Lisäksi Kärmeniemelle suunniteltu maankäyttö ei aiheuta häiriötä lajille.

Tukkasotkan, tukkakoskelon, isokoskelon, punajalkaviklon, merilokin ja silkkiuikun pesintää ei pystytty varmistamaan, mutta alueella on niille sopivia pesimäympäristöjä. Sen sijaan yhdellä Palmlettojen luotoryhmään kuuluvalla luodolla havaittiin hautova haahka. Kyseisellä luodolla oli myös runsaan 30 parin tiirayhdyskunta, jossa pesii pääasiassa EU:n lintudirektiivin liitteessä I mainittuja lapintiiroja mutta varmasti myös muutamia pareja niin ikään lintudirektiivissä mainittuja kalatiiroja seuranaan muutama pikkulokkipari. Tästä luodosta hieman kaakkoon sijaitsevalla luodolla oli noin 40 parin

naurulokkiyhdyskunta, jossa pesi myös muutamia lapintiirapareja. Lokki- ja tiirayhdyskunnat ovat tyypillisiä tukkasotkan pesimäpaikkoja, ja sotkia havaittiinkin luodoilla. Kaavaehdotukseen merkityt mökkitontit Kärmeniemenellä eivät lisää em. yhdyskuntiin kohdistuvaa suoraa häiriötä, joskin ne voivat hieman lisätä veneliikennettä Ukonpuhdilta merelle päin. Lisäys lienee kuitenkin niin vähäistä ettei siitä aiheudu merkittävää lisähäiriötä nykytilanteeseen verrattuna.

3.5 LEPAKOT

Selvitysalueella havaittiin muutamia pohjanlepakoita sekä viiksisiippoja / isoviiksisiippoja. Viime mainittuja kahta, toisilleen hyvin läheistä sukua olevaa, lajia ei ole mahdollista erottaa toisistaan pelkän detektorin avulla. Lisäksi Pajanokan ja Kärmeniemen välisellä ranta-alueella kuultiin yksi vesisiippa.

Selvitysalueella on jonkin verran merkitystä lepakoiden elinalueena. Erityisesti rannat ja harvapuustoiset varttuneet metsät sekä niiden läpi rakennetut tiet tarjoavat niille hyviä ruokailualueita. Lepakoille sopivia päiväpiloja ei löydetty, mutta niitä varmaankin on kesämökeissä ja muissa rakennuksissa. Mikäli alueen maisemarakenne säilyy jokseenkin nykyisenlaisena, tarjoaa selvitysalue tulevaisuudessakin lepakkoille sopivan elinalueen.

3.6 LIITO-ORAVA

Selvitysalueelta ei löytynyt liito-oravan esiintymisestä kertovia merkkejä, eikä siellä ole lajille hyvin sopivia metsiä.

3.7 MUU LAJISTO

Selvitysalueelta ei ole tiedossa aiempia havaintoja uhanalaisista tai silmälläpidettävistä lajeista. Viitasammakoita ei havaittu vaikka ainakin Kalaloukkaanperässä on niille sopivia kutupaikkoja.

4. YHTEENVETO

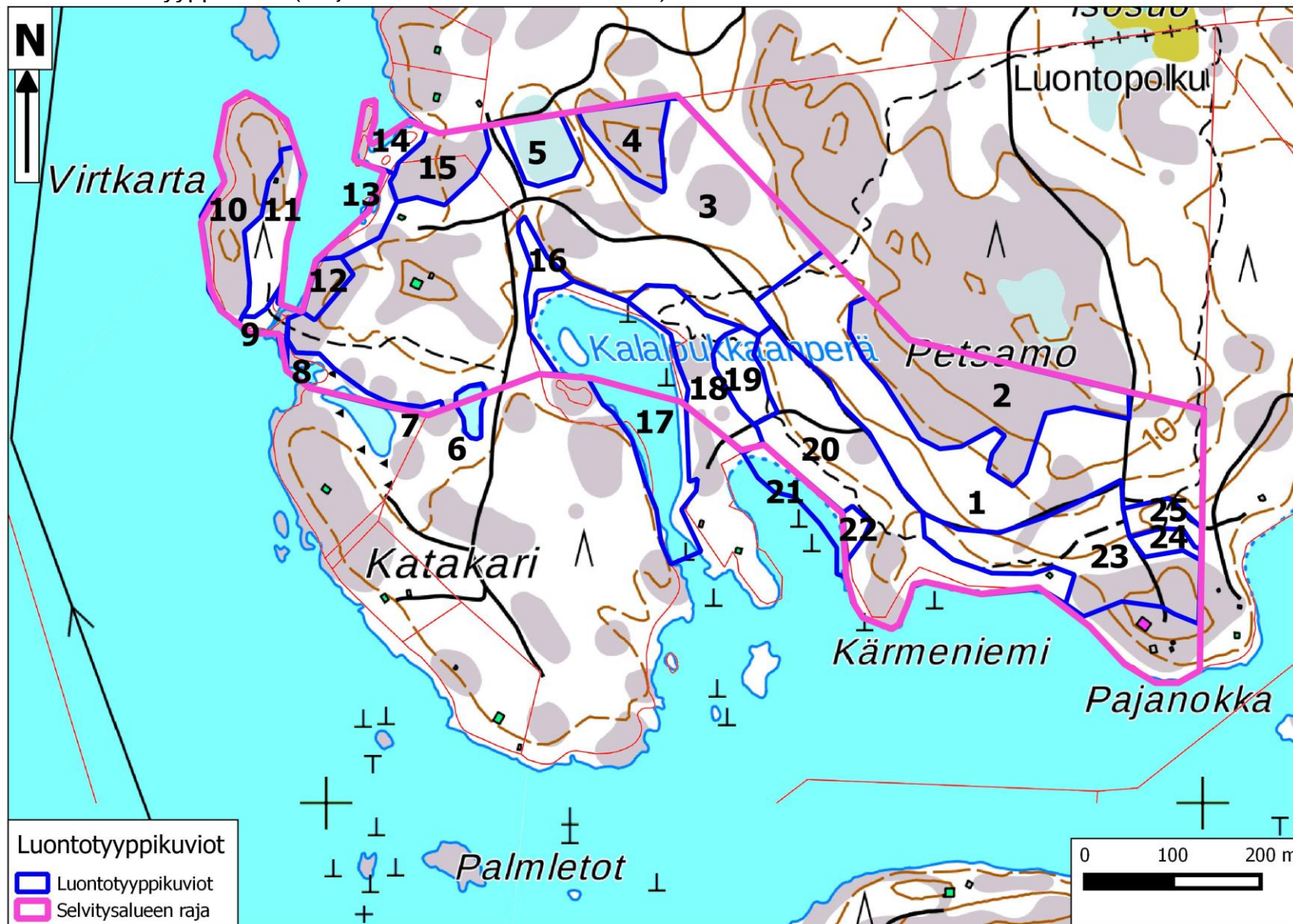
Selvitysalueen merkittävimmät luontoarvot ovat kolme metsälakikohdetta sekä yksi vesilain mukainen suojeltava luontotyyppi. Näiden rajaukset on esitetty liitekartassa ja maankäyttösuositukset esitelty kohdekuvausten yhteydessä.

5. KIRJALLISUUS

Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.

- Neuvoston direktiivi 92/43/ETY luontotyyppien ja luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta A: 21.05.1992.
- Neuvoston direktiivi 79/409/ETY luonnonvaraisten lintujen suojelusta A:02.04.1979.
- Pääkkönen, P. & Alanen, A. 2000. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje. Suomen ympäristökeskuksen monisteita 188. Suomen ympäristökeskus. 128 s.
- Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim./eds.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus –Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.
- Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.). 2008. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 8/2008. Osat 1 ja 2. 264+ 572 s.
- Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016. Suomen lintujen uhanalaisuus 2015. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 49 s.

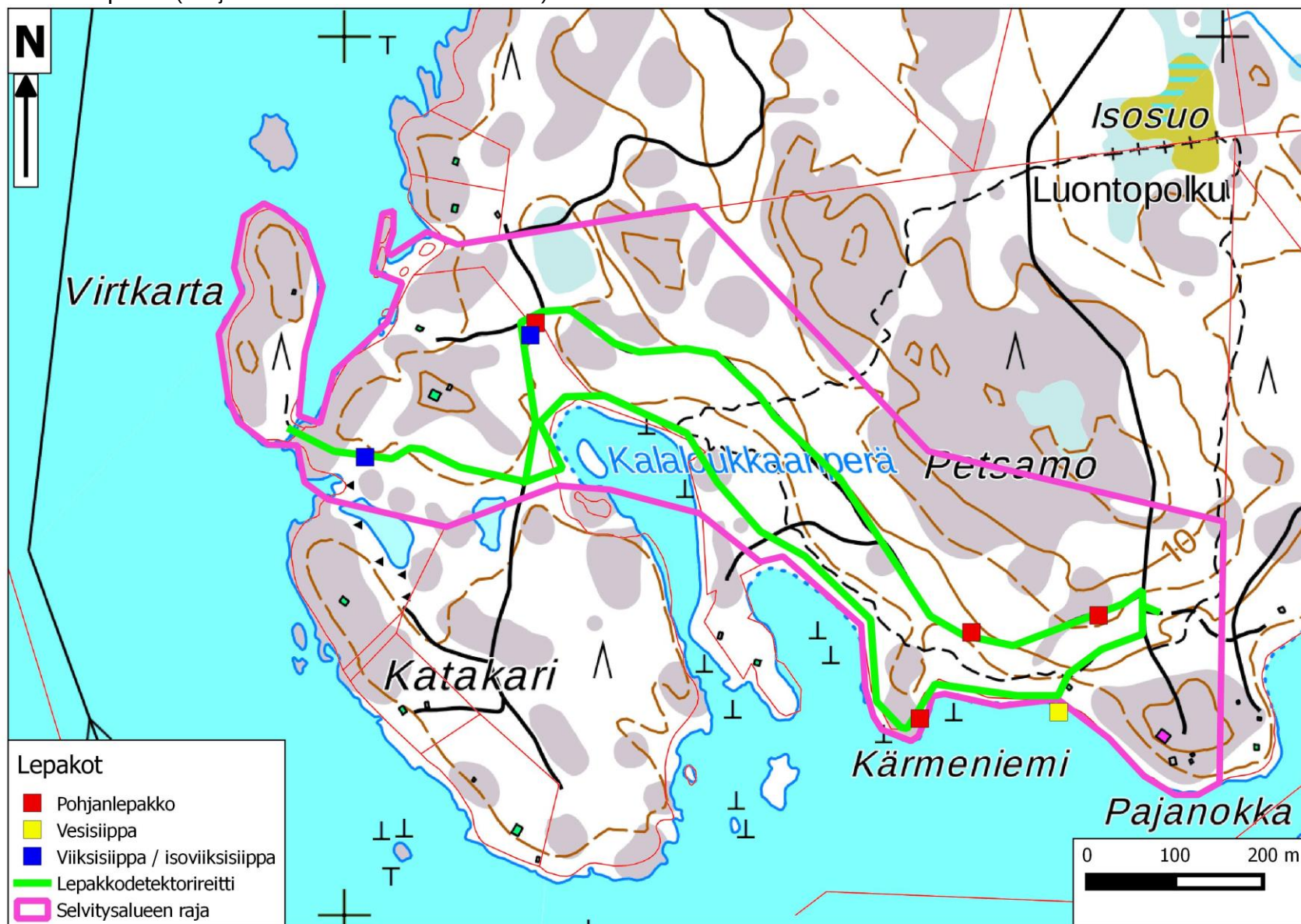
Liite 1. Luontotyyppikuviot (Pohjakartta Maanmittauslaitos 09/2018)

Liite 2. Arvokkaat luontotyyppikohteet (Pohjakartta Maanmittauslaitos 09/2018)

Liite 3. Lepakot (Pohjakartta Maanmittauslaitos 09/2018)

Liite 4. Linnut (Pohjakartta Maanmittauslaitos 09/2018)

